

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

**RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE**

VĚC J.B. proti ČESKÉ REPUBLICE
(stížnost č. 44438/06)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

21. července 2011

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém anglickém znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci J.B. proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Dean Spielmann, *předseda*, Elisabet Fura,

Karel Jungwiert,

Boštjan M. Zupančič,

Mark Villiger,

Ganna Yudkivska,

Angelika Nußberger, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 28. června 2011,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 44438/06) směřující proti České republice, kterou dne 24. října 2006 podal k Soudu nizozemský občan pan J.B. („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan L. Petříček, advokát působící v Praze. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Stěžovatel zejména tvrdí, že bylo porušeno jeho právo na výslech svědků podle článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy.

4. Dne 15. března 2010 se předseda páté sekce rozhodl uvědomit o stížnosti vládu. Dále bylo rozhodnuto, že přijatelnost a odůvodněnost stížnosti budou projednány současně (článek 29 odst. 1). Dne 17. března 2010 se rozhodl uvědomit o stížnosti vládu Nizozemska, aby jí umožnil vykonat její právo zasáhnout do řízení (článek 36 odst. 1 Úmluvy a článek 44 Jednacího řádu). Dne 30. června 2010 informovala vláda Nizozemska Soud, že nehodlá svého práva využít.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatel má bydliště v Rumunsku.

6. Stěžovatel vlastnil noční podnik v České republice. V nespecifikovaný den zahájila policie vyšetřování podniku z důvodu podezření, že ženy pracující v tomto podniku byly nuceny provozovat prostituci. V nespecifikovaný den stěžovatel opustil Českou republiku. Místo jeho pobytu nebylo českým úřadům známo.

7. V počáteční fázi vyšetřování bylo vyslechnuto pět žen rumunské státní příslušnosti, které v podniku pracovaly. Výsledky byly provedeny za účasti soudce v souladu s § 158a trestního řádu jako neodkladné úkony, neboť ženy uvedly, že mají v úmyslu se vrátit do Rumunska a Českou republiku již nenavštívit. Stejným postupem byli vyslechnuti rovněž dva zákazníci podniku. Ani stěžovatel, ani jeho advokát u těchto výsledků nebyli přítomni a stěžovatel o nich ani nevěděl, protože se konaly před tím, než byl obviněn.

8. Svědkyně F. D., N. D. a V. D. vypověděly, že stěžovatel se s nimi seznámil v Rumunsku a lákal je do České republiky s příslibem, že budou pracovat jako barmanky nebo uklízečky. Po jejich příjezdu je však pod pohrůžkou zabítí jejich rodin nutil k prostituci. Stěžovatel jim rovněž vzal cestovní pasy, aby nemohly odjet. Stěžovateli musely dávat polovinu peněz, které dostaly od svých zákazníků.

9. Svědkyně D. C. C. a A. T. V. vypověděly, že v podniku pracovaly jako prostitutky dobrovolně a že po nich bylo vyžadováno, aby stěžovateli dávaly polovinu toho, co dostaly od svých zákazníků.

10. Dne 25. února 2005 vydal soudce Okresního soudu v Českém Krumlově příkaz k domovní prohlídce nočního podniku, kterou policie provedla ve stejný den.

11. Dne 3. května 2005 byl stěžovatel obviněn z trestného činu obchodování s lidmi a kuplířství.

12. Stěžovatele zastupoval advokát, kterého si sám zvolil, do 31. srpna 2005, kdy ho tento advokát přestal zastupovat z toho důvodu, že stěžovatel neuhradil zálohu na právní služby. Dne 7. září 2005 Okresní soud v Českých Budějovicích ustanovil advokáta, aby stěžovatele v řízení zastupoval. Ten stěžovatele obhajoval do 19. dubna 2007, kdy rozsudek ve věci nabyl právní moci. Poté byl stěžovatel zastoupen jiným advokátem v řízení před Nejvyšším a Ústavním soudem.

13. Dne 27. září 2005 policie vyslechla šestou svědkyni, jistou I. M. Ta vypověděla, že jí v Rumunsku stěžovatelova žena slíbila, že v České republice bude pracovat v kuchyni. Po příjezdu do stěžovatelova podniku jí však bylo řečeno, že bude pracovat jako prostitutka, s čímž souhlasila, protože se stěžovatele bála. Svědkyně dále vypověděla, že v podniku byly i další prostitutky, v té době konkrétně F. D., N. D. a jistá M. Neuvedla však další podrobnosti ohledně toho, jak se tyto dívky do podniku dostaly, ani zda tam byly dobrovolně nebo ne. Nevěděla ani, zda stěžovatel vyhrožoval i dalším dívkám. Popsala dále situaci v nočním podniku: zákazníci platili přímo stěžovateli, který následně dal peníze tam pracujícím dívkám; dívky mohly prostory opustit, ale musely zůstat ve městě, jejich cestovní pasy jim byly odebrány. Stěžovatelův advokát se výslechu zúčastnil, ale nepoložil žádnou otázku.

14. Po zatčení stěžovatele v Bulharsku a jeho vydání do České republiky nařídil okresní soud dne 31. ledna 2006 vazbu v přípravném řízení. Dne 17. října 2006 prodloužil Krajský soud v Českých Budějovicích stěžovatelovu vazbu v přípravném řízení z důvodu obavy, že uprchne. Při této příležitosti byl stěžovatel osobně vyslechnut, ale jeho advokát z důvodu dovolené přítomen nebyl.

15. Během své vazby v přípravném řízení byl stěžovatel údajně držen v žalostných podmínkách: cela, v níž byl umístěn s dalším vězněm, měla pouze pět metrů čtverečních; 24 hodin denně v cele svítilo jasné světlo; nebylo mu umožněno hovořit s ostatními vězni; nemohl pracovat; měl možnost tělesného pohybu venku pouze jednu hodinu denně a ve zbytku dne se nemohl účastnit jiných aktivit a pouze mohl sedět ve své cele.

16. Hlavní líčení ve stěžovatelově věci probíhalo před krajským soudem a během něho bylo vyslechnuto sedm svědků.

L. K. vypověděl, že stěžovateli pronajal byt a kancelář.

J. B. uvedl, že byl taxikářem a že v roce 2003 na stěžovatelovu žádost vyzvedl jednu dívku na pražském letišti a odvezl ji do podniku.

L. B. vypověděl, že stěžovatel byl vlastníkem nočního podniku, kde měl dívky rumunského a maďarského původu. Podle L. B. měl stěžovatel rovněž nějaké dívky v dalším nočním podniku.

S. M. uvedl, že je manželem I. M., která v podniku pracovala jako prostitutka. Jeho žena měla se stěžovatelem problémy a hodlala podnik opustit. Jako ostatní dívky v podniku

však neměla svůj cestovní pas. I přesto podnik opustila a stěžovatel jí vrátil cestovní pas až poté, co mu pohrozila, že bude informovat policii. S. M. také uvedl, že jeho žena do podniku nastoupila pouze z toho důvodu, že stěžovatelova žena jí údajně slíbila, že bude v podniku pracovat jako uklízečka.

K. W. předložil důkaz, že stěžovatel si pronajal budovu, v které se podnik nacházel. Měl za to, že v podniku pracovaly prostitutky.

A. Š. uvedla, že v budově, ve které se podnik nacházel, byla domovnicí. Několik dívek v domě bydlelo. Ona nikdy nebyla v podniku ve večerních hodinách, ale myslela si, že dívky pracovaly jako prostitutky.

Nakonec W. E. uvedl, že stěžovatel byl vlastníkem podniku, kde měl několik dívek. Uvedl, že se jednalo o noční podnik a v takových místech byla obvykle provozována prostituce.

17. Soud rovněž vyslechl stěžovatele, který vypověděl toto:

„Připustil, že provozoval podnik HOT CAT [...]. Všechny dívky ubytované v zařízení [...] byly tam zcela dobrovolně. [...] Dívky se v podniku mohly pohybovat zcela svobodně a kdykoliv jej mohly opustit. [...] Úkolem dívek bylo dělat společnice, tanečnice a provádět striptýz. Za to jim byla vyplácena provize. Kromě toho měly možnost jít s hosty na pokoj, sedět tam např. i bez oblečení. To již zákazník musel zaplatit. Ceny určovaly dívky. Firma pak účtovala 50 euro na hodinu a 30 euro za půlhodinu.

[...] podnik byl uzamknut [...] z důvodu bezpečnosti. Dívky měly k dispozici klíč a mohly podnik kdykoliv opustit. [...] V žádném případě dívky do klubu nelákal pod falešným slibem a nikoho nenutil k sexu. Rovněž jim neodebíral pasy. Dívky dokonce [...] podepisovaly prohlášení, kde jim byla prostituce výslovně zakázána. Pokud pasy v podniku byly uloženy na baru, pak tomu tak bylo shodně jako v kterémkoliv jiném hotelu v ČR.“

18. Krajský soud poté přečetl několik dokumentů, včetně policejní zprávy o prohlídce podniku dne 25. února 2005. Během prohlídky byla nalezena podepsaná prohlášení všech žen pracujících v podniku, ve kterých se zavazují neprovozovat prostituci.

19. U soudu byla rovněž přečtena další zpráva policistů, kteří provedli kontrolu v podniku dne 22. února 2005. Ve zprávě je uvedeno, že když policie přišla k podniku, byl zamčen, ale jistý R. G. otevřel dveře. Když policisté chtěli ověřit totožnost všech přítomných osob, stěžovatel odemkl zásuvku za barem, kde měl uloženy cestovní pasy všech prostitutek.

20. Soud dále přečetl výpovědi šesti žen, které pracovaly v podniku jako prostitutky, a jejich dvou zákazníků, které byly zaznamenány v přípravném řízení. Soud zamítl stěžovatelovu žádost o předvolání žen k soudu z důvodu, že toho nebylo potřeba, a uvedl, že jejich výsledky byly provedeny plně v souladu se zákonem jako neodkladný úkon, a tedy v souladu s trestním řádem mohly být výpovědi přečteny v hlavním líčení bez výhrad. Stěžovatel měl možnost se k těmto výpovědím vyjádřit.

21. Soud zjistil, že stěžovatel vedl podnik, ve kterém se provozovala prostituce. Na základě vyjádření svědků F. D., N. D. a V. D. soud zjistil, že byly nalákány do České republiky pod záminkou, že budou pracovat jako barmanky, ale po příjezdu jim stěžovatel odebral cestovní pasy a nutil je k prostituci pod pohrůzkou násilí vůči jejich rodinám, soud také zjistil, že stěžovatel měl z prostituce prospěch. Na základě výpovědi svědků I. M., D. C. C. a A. T. V., výpovědi samotného stěžovatele a výpisů z jeho bankovního účtu soud rozhodl, že stěžovatel měl z prostituce těchto tří dívek prospěch.

22. Ve světle těchto závěrů soud shledal stěžovatele vinným z trestného činu obchodování s lidmi podle § 246 odst. 2 písm. d) trestního zákona, pokud jde o F. D. a N. D., trestného činu obchodování s lidmi podle § 232a odst. 3 písm. d) trestního zákona, pokud jde o V. D., a trestného činu kuplířství a kořistění z prostituce podle § 204 odst. 1 trestního zákona, pokud jde o I. M., D. C. C. a A. T. V. Soud ho odsoudil k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce trvání pět a půl roku. Trest byl vypočítán pouze na základě trestného činu obchodování s lidmi, za který je v porovnání s druhým trestným činem sazba vyšší.

23. Stěžovatel se odvolal a tvrdil mimo jiné, že byl shledán vinným pouze na základě výpovědí svědkyň, které nebyly přítomny u hlavního líčení a které neměl nikdy možnost vyslechnout.

24. Dne 19. dubna 2007 Vrchní soud v Praze stěžovatelovo odvolání zamítl. Rozhodl mimo jiné, že výpovědi svědkyň, které nebyly osobně přítomny, byly v hlavním líčení přečteny v souladu se zákonem a že krajský soud nezaložil své rozhodnutí pouze na těchto výpovědích, a uvedl:

„(...) během přípravného řízení a zejména v řízení před soudem byla provedena celá řada dalších důkazů a to zejména výpovědi svědků, na které krajský soud odkázal a které potvrdily, že v penzionu byla situace taková, kterou svědkyně vyslechnuté podle režimu § 158a [trestního řádu] potvrdily. Není tedy pravda, že by krajský soud dospěl k závěru o vině obžalovaného **jen** na podkladě důkazů, které byly provedeny způsobem výše naznačeným.“¹

25. Dne 10. července 2007 podal stěžovatel dovolání. Uvedl, že věc měla být rozhodována rumunským soudem, že měl mít advokáta se znalostí rumunského práva, že mu nebylo umožněno se nechat zastoupit advokátem dle jeho výběru a že mu nebyla dána možnost vyslechnout svědky proti němu.

26. Dne 29. listopadu 2007 Nejvyšší soud stěžovatelovo dovolání odmítl s tím, že ke stěžovatelovu jednání došlo většinou na území České republiky, a že tedy byla dána příslušnost českých soudů. Měl právního zástupce během celého řízení, a to ustanoveného advokáta, a nijak se nesnažil si vybrat jiného advokáta. Advokát se znalostí rumunského práva nebyl potřeba. Pokud jde o poslední námitku, soud konstatoval, že výpovědi svědkyň, které nebyly osobně přítomny, byly přečteny v hlavním líčení v souladu se zákonem a že nešlo o jediné důkazy, na jejichž základě bylo o stěžovatelově vině rozhodnuto.

27. Od roku 2007 zaslal stěžovatel Ministerstvu spravedlnosti několik dopisů a stížností, v nichž žádal ministra, aby podal jeho jménem stížnost pro porušení zákona. Dne 20. února 2009 ho Ministerstvo spravedlnosti informovalo, že pro podání této stížnosti není důvod.

28. Dne 29. dubna 2008 podal stěžovatel ústavní stížnost. V ní odkázal na Úmluvu a judikaturu Soudu a uvedl, že neměl možnost vyslechnout svědky proti sobě a že jediným údajným důkazem o trestných činech, z jejichž spáchání byl shledán vinným, byly výpovědi těchto svědků. Namítl rovněž, že pro nepředvolání svědků neexistoval žádný důvod, neboť jejich adresy byly známé. Dále uvedl, že české soudy nebyly příslušné k projednání věci, protože o ní měly rozhodovat rumunské soudy. Dále namítal, že mu měl být ustanoven advokát, který by měl nějakou znalost rumunského práva, a v důsledku toho bylo jeho právo na účinnou obhajobu porušeno. Nakonec namítal, že prohlídka podniku byla provedena bez příkazu, což porušilo jeho právo na soukromí.

29. Dne 26. června 2008 Ústavní soud stěžovatelovu ústavní stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Konstatoval, že odsouzení stěžovatele nebylo založeno pouze na výpovědích svědkyň, které neměl možnost vyslechnout, a odkázal především na výpověď S. M.; konstatoval, že nebylo možné zjistit místo pobytu svědků a že je třeba vzít v potaz aktivní povinnosti státu v oblasti ochrany práv obětí obchodování s lidmi. Ústavní soud považoval ostatní stěžovatelovy námitky za zjevně neopodstatněné a ztotožnil se se zjištěními obecných soudů.

¹ Zvýrazněno v originále.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

A. Trestní řád (zákon č. 141/1961 Sb.)

30. Podle § 158a je-li během vyšetřování před zahájením trestního stíhání třeba provést neodkladný nebo neopakovatelný úkon spočívající ve výsledku svědka, provede se na návrh státního zástupce takový úkon za účasti soudce.

31. Ustanovení § 211 odst. 2 stanoví, že protokol o výpovědi svědka z přípravného řízení může být přečten v hlavním líčení, pokud

a) taková osoba zemřela nebo se stala nezvěstnou, pro dlouhodobý pobyt v cizině nedosažitelnou, nebo onemocněla chorobou, která natrvalo nebo po dohlednou dobu znemožňuje její výslech, nebo

b) šlo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon provedený podle § 158a.

B. Trestní zákon ve znění v rozhodné době (zákon č. 140/1961 Sb.)

32. Podle § 204 odst. 1 kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

33. Ustanovení § 246 ve znění účinném do 22. října 2004 obsahovalo trestný čin obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku:

„(1) Kdo do ciziny nebo z ciziny zláká, najme nebo dopraví jiného v úmyslu, aby ho bylo užito k pohlavnímu styku, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

(...)

d) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.“

34. S účinností od 23. října 2004 byl § 246 zrušen a byl vložen nový § 232a o obchodování s lidmi:

„(...)

(2) [Odnětím svobody na dvě léta až deset let] bude potrestán, kdo jiného za použití násilí, pohrůžky násilí nebo lstí anebo zneužitím jeho omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá, aby ho bylo užito

a) k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo zneužívání,

b) k otroctví nebo nevolnictví, nebo

c) k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

(...)

d) spáchá-li takový čin [podle odst. 2] v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.“

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 3 PÍSM. D) ÚMLUVY

35. Stěžovatel namítá, že neměl možnost vyslechnout několik svědků proti sobě, jak je to zaručeno v článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy. Příslušné části článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) znějí:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne (...) o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. (...)

(...)

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

(...)

d) vyslýchat nebo dát vyslýchat svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě; (...)

36. Vláda s touto námitkou nesouhlasí.

A. K přijatelnosti

37. Soud uvádí, že tato námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále Soud uvádí, že není nepřijatelná z žádného jiného důvodu. Je ji tedy třeba prohlásit za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Tvrzení účastníků řízení

38. Stěžovatel má za to, že jeho právo na spravedlivé řízení bylo porušeno tím, že byl odsouzen pouze na základě výpovědi svědků, které neměl možnost vyslechnout v žádné fázi řízení.

39. Vláda uznává, že stěžovatel neměl možnost vyslechnout svědkyně F. D., N. D., V. D., D. C. C. a A. T. V. v žádné fázi řízení, ale tvrdí, že jeho vina byla prokázána jinými důkazy. Není tedy možné říci, že jeho odsouzení bylo založeno pouze nebo v rozhodující míře na výpovědích těchto svědků. V této souvislosti vláda odkazuje na rozsudek vrchního soudu, který uvádí řadu dalších důkazů, které byly provedeny a sloužily za základ pro rozhodnutí, zejména výpovědi svědků, které potvrdily výpovědi svědkyň vyslýchaných podle § 158a trestního řádu, pokud jde o situaci v podniku. Vláda rovněž uvádí rozhodnutí Ústavního soudu, které odkazuje na několik dalších svědků, kteří vypověděli, že stěžovatel vedl nevěstinec.

40. Vláda dále konstatuje, že obsah výpovědi svědkyň F. D., N. D., V. D., D. C. C. a A. T. V. byl potvrzen výpovědi I. M. a později S. M. Navíc řada dalších svědků vypovídala v hlavním líčení a krajský soud přečetl dokumenty, které mu byly předloženy.

41. Vláda nakonec tvrdí, že při hodnocení toho, zda bylo stěžovatelovo právo na spravedlivé řízení dodrženo, je rovněž třeba vzít v úvahu veřejný zájem na potrestání velmi závažného trestného činu, ze kterého byl obviněn, a významný zásah do lidských práv a základních svobod obětí, který vyplývá z trestné činnosti stěžovatele.

2. Hodnocení Soudu

42. Soud opakuje, že jelikož záruky v článku 6 odst. 3 písm. d) jsou specifickými aspekty práva na spravedlivé řízení stanoveného v prvním odstavci tohoto článku, je třeba tuto námitku posuzovat společně podle těchto dvou ustanovení (viz z mnoha dalších *Bonev proti Bulharsku*, č. 60018/00, § 40, 8. června 2006).

43. Podle ustálené judikatury Soudu musí být všechny důkazy obvykle provedeny při veřejném jednání za přítomnosti obžalovaného, a to za účelem toho, aby byla možnost kontradiktorní argumentace. Z této zásady existují výjimky, ale tyto nesmějí porušovat práva obhajoby; obecně řečeno článek 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) vyžadují, aby měl obžalovaný přiměřenou a řádnou možnost zpochybnit a vyslýchat svědka proti sobě, ať už ve své výpovědi nebo v pozdější fázi. K omezení práv obhajoby způsobem, který se neslučuje s článkem 6, dochází tehdy, pokud se odsouzení zakládá výlučně nebo v rozhodující míře na výpovědi osoby, kterou obviněný ve fázi vyšetřování ani při jednání před soudem neměl

možnost vyslechnout či dát vyslechnout (viz *A. M. proti Itálii*, č. 37019/97, § 25, ESLP 1999-IX).

44. Článek 6 odst. 1 ve spojení s článkem 6 odst. 3 rovněž požaduje, aby smluvní státy učinily aktivní kroky k tomu, aby umožnily obžalovanému vyslechnout nebo dát vyslechnout svědky proti němu (viz *Sadak a ostatní proti Turecku*, č. 29900/96, 29901/96, 29902/96 a 29903/96, § 67, ESLP 2001-VIII). V případě, že nemožnost vyslechnout svědky nebo je dát vyslechnout je dána skutečností, že nejsou k dispozici, musejí úřady vynaložit přiměřené úsilí k zajištění jejich účasti (viz *Bonev proti Bulharsku*, č. 60018/00, § 43, 8. června 2006).

45. Soud rovněž uznal, že trestní řízení týkající se sexuální trestné činnosti je často obětí vnímáno jako utrpení, zejména když je oběť proti své vůli konfrontována s obžalovaným. Při hodnocení toho, zda se v takovém řízení obžalovanému dostalo spravedlivého řízení, je třeba vzít v úvahu právo na respektování soukromého života údajné oběti. Soud tedy připouští, že v trestním řízení týkajícím se pohlavního zneužívání je možné přijmout některá opatření za účelem ochrany oběti, a to za podmínky, že tato opatření umožní přiměřený a účinný výkon práv obhajoby. Při zajišťování práv obhajoby může být po soudních orgánech vyžadováno, aby přijaly opatření k vyvážení ztížených podmínek, za nichž pracuje obhajoba (viz *D. proti Finsku*, č. 30542/04, § 43, 7. července 2009).

46. Co se týče projednávaného případu, Soud zaprvé poznamenává, že stěžovatel byl uznán vinným ze spáchání trestného činu obchodování s lidmi, pokud jde o F. D., N. D. a V. D. Tento trestný čin se zakládal na této skutkové podstatě: F. D. a N. D. byly zláhány z ciziny za účelem prostituce a V. D. byla nucena k provozování prostituce za použití násilí, pohrůžky násilí nebo lstí anebo zneužitím jejího omylu, tísně nebo závislosti. Krajský soud rozhodl, že tyto tři oběti byly zláhány z Rumunska pod falešnou záminkou práce jako barmanky v České republice a že stěžovatel je poté nutil k provozování prostituce pod pohrůžkou násilí proti jejich rodinám.

47. Soud dále poznamenává, že stěžovatel byl odsouzen pouze na základě trestného činu obchodování s lidmi, neboť pro trestný čin kuplířství byl stanoven nižší trest, který byl zahrnut do vyššího trestu za trestný čin obchodování s lidmi. Soud tedy omezí svou analýzu pouze na stěžovatelovo odsouzení za obchodování s lidmi. Nejprve musí určit, zda vnitrostátní soudy při prokazování stěžovatelovy viny za spáchání tohoto trestného činu použily i další důkazy kromě výpovědí žen, které byly vyslýchány podle § 158a trestního řádu před obviněním stěžovatele a které neměl možnost dát vyslechnout v žádné fázi řízení.

48. Soud poznamenává, že krajský soud vyslechl řadu svědků, kteří popisovali situaci v podniku a vypověděli, že ženy z Rumunska v něm nabízely sexuální služby. Kromě S. M. však nikdo z nich nevyjádřil názor k tomu, zda byly ženy nuceny k provozování prostituce pohrůžkami nebo zda byly zláhány z Rumunska pod falešnou záminkou, což jsou znaky skutkové podstaty trestného činu obchodování s lidmi, o němž krajský soud v daném případě rozhodl.

49. Soud rovněž poznamenává, že krajský soud považoval žádost stěžovatele o předvolání některých svědků z Rumunska za zbytečnou, a tedy v tomto směru nevyvinul žádné úsilí. Omezil se pouze na zdůraznění, že podle příslušného vnitrostátního práva mohou být jejich výpovědi přečteny v hlavním líčení. Krajský soud se však nezabýval tím, zda by použitím vnitrostátního práva nedošlo k porušení stěžovatelova práva na spravedlivé řízení.

50. Soud dále uvádí, že vrchní soud byl toho názoru, že byla provedena řada dalších důkazů, zejména výpovědí svědků, na které odkázal krajský soud a které potvrdily situaci v podniku tak, jak byla popsána svědkyněmi, které se hlavního líčení nezúčastnily. Soud má však za to, že vrchní soud odkázal na situaci v podniku, která mohla být důležitá pro trestný čin kuplířství, ale nestačí k prokázání všech znaků skutkové podstaty trestného činu

obchodování s lidmi, o kterém rozhodl krajský soud, a to zejména údajných pohrůzek ze strany stěžovatele.

51. Pokud jde o S. M., který se hlavního líčení zúčastnil, Soud má za to, že jeho výpověď obsahovala pouze informace o možném obchodování týkajícím se jeho ženy I. M. Stěžovatel však z obchodování s I. M. shledán vinným nebyl a S. M. neposkytl žádné konkrétní informace, pokud jde o obchodování s F. D., N. D. a V. D., jak o něm rozhodl krajský soud. Soud je tedy toho názoru, že nelze říci, že výpověď S. M. byla základem pro stěžovatelovo odsouzení za obchodování s F. D., N. D. a V. D.

52. Stejný závěr platí i pro výpověď I. M., která byla vyslechnuta v přípravném řízení, ale za účasti stěžovatelova advokáta. Z protokolu o jejím výsledku je zřejmé, že o obchodování s F. D., N. D. a V. D. neposkytla žádné informace a výslovně uvedla, že neví, zda stěžovatel vyhrožoval ostatním ženám v podniku.

53. Soud má podobně za to, že dokumenty přečtené v hlavním líčení obsahovaly pouze informace týkající se situace v podniku a toho, zda tam byla provozována prostituce, a nikoliv informace o konkrétních znacích skutkové podstaty trestného činu obchodování s lidmi, jak o něm rozhodl krajský soud.

54. Soud tedy uzavírá, že vnitrostátní soudy založily stěžovatelovo odsouzení za obchodování s lidmi pouze na výpovědích svědkyň, které se nezúčastnily hlavního líčení a které stěžovatel ani jeho advokát neměli možnost vyslechnout v žádné další fázi řízení.

55. Je pravda, že vláda i Ústavní soud zdůraznily závažnou povahu stěžovatelových trestných činů, které závažným způsobem zasáhly do lidských práv obětí. V této souvislosti odkázaly na aktivní povinnost států bojovat proti obchodování s lidmi, kterou nedávno potvrdil Soud ve svém rozsudku ve věci *Rantsev proti Kypru a Rusku* (č. 25965/04, § 285, ESLP 2010-...). Soud však poznamenává, že z rozsudku ve věci *Rantsev* nevyplývá, že by aktivní povinnost států stíhat obchodníky s lidmi šla tak daleko, aby porušovala práva obhajoby osob obviněných z obchodování s lidmi.

56. Soud si je vědom zranitelnosti obětí obchodování s lidmi a nechce podceňovat jejich těžkou situaci. Je pochopitelné, že v projednávaném případě se oběti chtěly vrátit domů do Rumunska co nejdříve. Na druhou stranu nevyvinuly vnitrostátní soudy žádné úsilí za účelem zajištění jejich účasti v hlavním líčení nebo jejich vyslechnutí v jejich domovském státě (viz, *a contrario*, *Scheper proti Nizozemí* (rozhodnutí), č. 39209/02, 5. dubna 2005, a *Berisha proti Nizozemí* (rozhodnutí), č. 42965/98, 4. května 2000, v němž byly oběti obchodování s lidmi vyslechnuty ve svém domovském státě za účasti stěžovatelova advokáta). Soud tedy nemá za to, že by vnitrostátní orgány splnily svou povinnost aktivních kroků k tomu, aby měl obžalovaný možnost vyslechnout nebo dát vyslechnout svědky proti němu. Dále neučinily vnitrostátní orgány žádná opatření za účelem vyvážení ztížených podmínek, ve kterých pracovala obhajoba (viz, *a contrario*, *S. N. proti Švédsku*, č. 34209/96, § 50, ESLP 2002-V, v němž měl stěžovatelův advokát možnost klást otázky dětské oběti pohlavního zneužívání alespoň nepřímo).

57. Soud uzavírá, že stěžovatelovo odsouzení za obchodování s lidmi bylo založeno pouze na výpovědích svědkyň, které nebyly přítomné v hlavním líčení a které stěžovatel neměl možnost vyslechnout v žádný okamžik řízení, a že toto procesní pochybení nemůže být odůvodněno zvláštními souvislostmi tohoto případu, tj. případu závažného trestného činu pohlavního vykořisťování. To platí tím spíše, že vnitrostátní soudy nevynaložily žádné úsilí, aby zajistily přítomnost dotyčných svědkyň v hlavním líčení nebo aby vyvážily ztížené podmínky, ve kterých pracovala obhajoba.

58. Výše uvedené úvahy postačují k tomu, aby Soud dospěl k závěru, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 3 PÍSM. C) ÚMLUVY

59. Stěžovatel namítá, že musel platit za státem ustanoveného advokáta, že nebyl informován o svém právu mít advokáta dle vlastní volby a že jeho ustanovený advokát neznal rumunské právo ani právo mezinárodní. Poukazuje přitom na článek 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne (...) o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. (...)

(...)

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

(...)

c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují; (...)

60. Soud opakuje, že článek 6 odst. 3 písm. c) zaručuje to, že řízení proti obžalovanému se nekoná bez přiměřeného zastoupení na straně obhajoby, ale nedává obžalovanému právo na to, aby sám rozhodl o tom, jak bude jeho obhajoba zajištěna. Rozhodnutí o tom, která ze dvou alternativ uvedených v tomto ustanovení má být zvolena, konkrétně stěžovatelovo právo obhajovat se osobně nebo být zastoupen advokátem podle vlastního výběru, nebo za určitých okolností advokátem ustanoveným soudem, závisí na příslušné právní úpravě nebo jednacím řádu soudu. Přes důležitost vztahu důvěry mezi advokátem a klientem nemůže být právo na volbu vlastního právního zástupce považováno za absolutní. Nutně podléhá určitým omezením, jde-li o bezplatnou právní pomoc a také je-li na soudu, aby rozhodl, zda zájem spravedlnosti vyžaduje, aby obžalovaný byl obhajován právním zástupcem ustanoveným soudem. Při ustanovování obhájce musí vnitrostátní soudy jistě vzít v úvahu přání obžalovaného. Soudy však mohou těchto přání nedbat, existují-li relevantní a dostatečné důvody pro rozhodnutí, že je to třeba v zájmu spravedlnosti (viz *Mayzit proti Rusku*, č. 63378/00, § 65 a 66, 20. ledna 2005).

61. Soud podotýká, že stěžovatel měl právního zástupce během celého vnitrostátního řízení od okamžiku obvinění. Soud poznamenává, že na práci svého advokáta si nikdy nestěžoval. Soud nevidí žádný důvod, pro který by stěžovatel potřeboval advokáta se znalostí rumunského práva, když byl souzen výlučně podle českého trestního práva. Pokud jde o mezinárodní právo, má Soud za to, že stěžovateli advokáti předložili kvalifikované argumenty, pokud jde o tvrzená porušení jeho práv na spravedlivé řízení podle Úmluvy, včetně odkazů na judikaturu Soudů.

62. Dále se nezdá, že by stěžovateli bylo kdy upřeno právo na výběr vlastního advokáta, a stěžovatel toto ani netvrdí. Spíše se zdá, jak uvedl Nejvyšší soud, že stěžovatel si nevybral svého advokáta a stát mu advokáta poskytl v zájmu zajištění jeho přiměřené obhajoby. Stěžovatel navíc neodůvodnil své tvrzení, že neměl dostatečné prostředky na zaplacení svého advokáta.

63. Ve světle všech dostupných podkladů a v tom rozsahu, v němž namítané záležitosti spadají do jeho pravomoci, Soud zjistil, že z nich nevyplývá porušení práv a svobod podle Úmluvy nebo jejích Protokolů. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná, a musí tedy být zamítnuta podle článku 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

64. Stěžovatel namítá, že prohlídka nočního podniku byla provedena bez příkazu k prohlídce. Poukazuje přitom na článek 8 Úmluvy, který zní:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

65. Soud podotýká, že prohlídka byla provedena na základě příkazu k prohlídce vydaného soudcem okresního soudu. Soud navíc nemá důvod zpochybňovat zákonnost prohlídky v jiném ohledu.

66. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná, a musí tedy být zamítnuta podle článku 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

IV. K DALŠÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM ÚMLUVY

67. Stěžovatel poukazuje na článek 5 odst. 1 písm. a) Úmluvy a namítá, že jeho vazba byla nezákonná, protože trestní řízení proti němu bylo nezákonné. S poukazem na článek 3 a článek 6 odst. 2 Úmluvy si dále stěžuje na podmínky vazby. Nakonec s poukazem na článek 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy namítá, že nebyl právně zastoupen při jednání ohledně vazby v přípravném řízení dne 17. října 2006.

68. Soud podotýká, že stěžovatel tyto námitky nevznnesl u Ústavního soudu, který je tedy nepřezkoumal. Soud má tudíž za to, že tyto námitky musí být zamítnuty podle článku 35 odst. 1 a 4 Úmluvy pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

V. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

69. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

70. Stěžovatel požaduje náhradu majetkové škody ve výši 52 000 €. Svůj nárok zakládá na ušlém zisku za dobu jeho údajně nezákonné vazby a na škodě způsobené na jeho automobilu, který byl na určitou dobu zabaven policií. Stěžovatel dále požaduje 520 000 € z titulu nemajetkové újmy.

71. Vláda namítá, že neexistuje příčinná souvislost mezi případným porušením stěžovatelových práv podle článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy a tvrzenou majetkovou škodou. Pokud jde o nemajetkovou újmu, vláda tvrdí, že závěr o porušení by sám o sobě byl dostatečným spravedlivým zadostiučiněním.

72. Soud nevidí žádnou příčinnou souvislost mezi konstatovaným porušením a tvrzenou majetkovou škodou; tento nárok tedy zamítá (viz *Krasniki proti České republice*, č. 51277/99, § 91 a 92, 28. února 2006).

73. Pokud jde o nemajetkovou újmu, Soud poznamenává, že v několika případech, v nichž rozhodl o podobných porušeních jako v projednávaném případě, rozhodl, že závěr o

porušení Úmluvy poskytuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění, protože stěžovatelé měli možnost požádat o obnovu řízení na vnitrostátní úrovni (viz například *Krasniki*, cit. výše, § 93; *Melich a Beck proti České republice*, č. 35450/04, § 59, 24. července 2008; *Rachdad proti Francii*, č. 71846/01, § 29, 13. listopadu 2003; a *Kaste a Mathisen proti Norsku*, č. 18885/04; a 21166/04, § 61, ESLP 2006-XIII).

74. Soud uvádí, že podle zákona o Ústavním soudu každý, s kým bylo vedeno vnitrostátní trestní řízení ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, může podat návrh na obnovu řízení, které se předtím konalo před Ústavním soudem.

75. Soud má tedy za to, že závěr o porušení Úmluvy poskytuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která stěžovateli vznikla.

B. Náklady řízení

76. Stěžovatel též požaduje částku 4 200 € jako náhradu nákladů, které vynaložil v řízení před Soudem.

77. Vláda tvrdí, že by stěžovateli neměla být z tohoto titulu přiznána žádná částka, protože nepředložil žádné dokumenty na důkaz svého požadavku.

78. Podle judikatury Soudu lze stěžovateli přiznat náhradu nákladů řízení pouze potud, pokud je prokázána jejich reálnost a nezbytnost a také účelnost vynaložené částky. Vzhledem k nepředložení příslušných dokumentů Soud nepřiznává stěžovateli z tohoto titulu žádnou částku (viz *Melich a Beck*, cit. výše).

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou, pokud jde o námitky založené na článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) týkající se toho, že neměl možnost vyslechnout několik svědků, a ve zbytku za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že závěr o porušení Úmluvy poskytuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která stěžovateli vznikla;
4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 21. července 2011 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Dean Spielmann
předseda